

DOLMEN

7a

D O L M E N č. 7a

podzim 1933

DOLMEN

shromážděno 4.12.1983

Praha

VZTAHY

Helze tu mnoho vyprávět
něco však říci se chce

Lewis Carroll
Through the Looking-Glass
/starší překlad/

Na jedné z předchozích stránek jste si mohli povšimnout vcelku vágního slova VZTAHY. Oproti minulému číslu, uvozeném docet jednoznačně vyhraněným terénem MÍSTO...

Inu: vágní slovo - vágní téma

Redaktoři hned skočili do šuplíků a už rabují a vyškrabují, už vytahují ležáky, které se jim nikdy a nigde nepodařilo udat, a mnou si ruce, jak se nám to utěšeně rozrůstá, když...

Holt ta parta okoloOčera se najednou rozhejbala a z neviditelných extremistů se shmotnily přímo tudy popsaného papíru. Teď teprv nastala mela! Všichni četli a četli a kritiky se jen řinuly. Jenže pak se už nekritizovaly pouze příspěvky ale i jejich kritiky a pak už i kritiky kritik a nakonec došlo k nejhrošímu: členové redakce se vrhli na kritizování svých vlastních věcí. No jo, jenomže ono se to i tak rozrůstalo a rozrůstalo a zdálo se, že nás ten gigantismus zahubí, když...
Zkrátka a dobře: Bylo rozhodnuto vydat dvojčíslo. Nikoliv však 7/8, protože nejde de facto o dvojčíslo, nýbrž o dvě čísla s jedním /řekněme do jisté míry vágním/ tématem, a tak se zrodilo jedno malé a a... /ale to už se musíte začít pít po druhé polovině tohoto Dolmamu, když ovšem.../

Nicméně vše, co jste si právě přečetli, není pravda, a když je, tak zdaleka ne úplná, poněvadž to hlavní ještě nevíte. Prapřirodním tématem sedmičky měl být totiž SEX a ty VZTAHY, to je jen pozlátka /nebo chcete-li rozšíření fabule, když.../

Faktem zůstává, že původní určení se pevně vkořenilo do většiny příspěvků. Vše stojí a padá na sexu. Od biblizujícího /promiňte tento výraz/ cyklu "Adam a Eva" /b/, přes jeho všudypřítomnost "V tichém pokoji a balkónem..." /a/, naplněnost i nenaplněnost "Kdybysme nebyli lidi..." /b/, "Knihovna a latrína" /b/, vývoj, generačnost a minulost "Tři hodiny" /b/, důsledky "Z návštěvy synka..." /a/, romantičnost i potrhlost "Bílá kvítka sněhu..." /a/, "Potržení mysli" /a/, historičnost "Johanka z Arcu" /a/ až na postupnou přeměnu v cit-lásku v nej různějších podobách "Polysyndeton" /a/, "Kam se poděly ondatry?" /a/ i bláznivou nenávisť a nepochopení "Stoly jako transparenty" /b/ a dál

na problém vztahů mezi lidmi a vůbec /ten zbytek/.

Hlavně prosím nepoužívejte tak účelného výrazu, jako jsou "MEZI-
LIDSKÉ VZTAHY".

Zyfr GABBA S. 30.11.83

D I V A D L O

Ty játr ještě nezačal
ale vzduch je cítit Chanelom
nou předposlední láskou
nebo snad
našichl jsem pomýšlením ?
Atrapy květin slůky trpí
svou i moji falešnost
Horec snímá tvář
a přichystal si nejvhodnější přirozenou
Masku
Javor jak by slzel
zčervenaly listy
Tělo s kresbou a bez kůry

A

Ty játr ještě stále
nezačíná
Vzduch víří obavou
mnoha neuskutečněných
od úterka přichystaných pól
kdy můj nedospělý bratr slavil
Jubilejní čtyřtáté Opití se
a šojkr s večíkem
a třiceti přítomným tak nějak
převrtnul a rozbil
Na gauči opozdil se
rudý dívčí flek a hrdlo
nevypité Balantinky
a v odhlášené koupelně Já
s očima hnědýma od vývojký
s prsty zkrivenými alibismem
světoval momentky předchozích lét
na kontrastní polokartón
a l o š t í l
vytržen z okolních souvislostí

V hledišti sta dvojic
čekajících uší
a pak prý
že ten Ty játr
ještě nezačal !

/ Pavel Grinn/

HONIČKA

A honilo B, B honilo C, C honilo D a ostatní písmena žijící v království ABCDEDA čekala na vyznačených místech, aby se mohla zapojit do hry. D se však najednou zbláznilo a zastavilo se. Jednu ruku si dalo v bok a druhou se podrželo na hlavě, přičemž svůj obličej skroutilo do výrazu překvapivého nepochopení. Nebylo mu však dáno v této pozici setrvat déle, než do chvíle kdy se přihnali A a B a C. Ti po něm skočili a sežrali ho. Zbytek abecedy zklamaně svěsil uši a rozešel se do svých domovů. Pouze W se schovalo za roh a závistivě pozorovalo hostinu té nejvznešenější trojice. Nemělo totiž kam jít, jeho vášný a štíhlejší rival V ho před svoláváním na honičku totiž vyhodil z jejich společného domova. Prý kvůli nesnesitelné schizofrenii dědičně pramenící z jeho vnější podoby. A a B a C se však z nepříteli chutné hostiny neradovali dlouho. Za půl hodiny je všechny začalo ukrutně bolet břicho, což bylo zvláště u C klenutého spíše dovnitř krajně nepříjemné. Za hodinu byli všichni tak naťouklí, že byli jen stěží k přežití. Asi jako těhotná zasípalo přesvědčivě A a jen to dořeklo, vyplivlo z pusy malé d. ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ B se začobílilo tak, že už vypadalo skoro jako jeho honičková oběť a do minutky bylo na světě další malé d. C to mělo s potíží, ostatní se už shodli na tom, že z dítěte nic nebude a C se jen přeměnilo v O. C-u tato dedukce vehnala do očí slzy vztekuté bezmoci, protože takovou nepovolenou záměnu by si jen těžko dokázalo zodpovědět a kromě toho by neslo nečinnou odpovědnost za vymření svého rodu. Skusilo tedy ještě jednou se všech sil zatlačit, obličej mu úplně zmodrál od vynaložené námahy a tu najednou puklo na vejšku a poslední malé d bylo na světě. Všechna malé d, jakmile byl počet kompletní, spolu začla okamžitě laskovat a dobírat si jedno druhé pro svoji nevzhlednost. A a B a C, jak viděli ten zmatený rej, tak se z toho na místě pozvraceli a šli domů. Šířel čas zavlého W. Šátravě se přiblížilo a v rámci své nezkrotitelné a neskoordinovatelné dvojakosti se co nejrychleji vymrštilo zpoza rohu na dovádějící malé d. Chňaplo poněkud svými dvěma chapadly a už dvě z těch písčkat drželo a lačně si je cpalo do chřtánu, chlemtajíc přitom tiskavkou černě. Šbylé malé d stále chvěli na místě jako přimražené, pak začlo ještě hrázou a dalo se naúprk. Strachy úplně se-

sinelo a naráz zastálo a stalo se zněj velké D, které pyšně a majestátně odhráčelo do svého před nedávnem opuštěného p příbytku. Rovnovážka byla nastlena a tak se vlastně ta výroční honička náramně vyvedla!

Stepán ZPK

██████████, leden 83

Potržení mysli

Bez veškerých příznaků
Bez přípravy
nafoukali bodláků
v naše hlavy

Legrační depeše
večer se v lampě bojí

Chytáme hustilky
pro naše postýlky
a taky motýlky
pro naše kahylky

Bez téhle zvířeny
máme to zmařený
všechno je zavřený
rotuje to a somruje suchary
kužel má pod čepicí komára
tisíc za to tomu
kdo prej ho vyštárá

Sondujem vícero
a pijem fenyklovou kořalku
s vitamíny v srsti

Čekáme až to zas roztočí někde
dupnem si do zubů
a trajdalamdá
knučí
dyť co

Zyer Gabba S.

konec prázdnin 1980

Ewald Kurrer

Dnes bude tvá noc,
cítím tě v ulicích,
cítím tvůj dech
volající z tichých okenních rámt.

Dnes bude tvá noc,
vím to,
vím, budu utíkat v opuštěných
parcích, naslouchat stínům
kradoucím se podél stěn.

Vím to,
před okny se v zbledlém kruhu
točí padlý anděl,
šumivě táhne po zemi svá
zlomená křídla,
podobá se vlně utíkající
po nekonečné hladině.

Cítím tě v ulicích,
nenalezená, stracená dívka.
Cítím tvůj dech,
milovaná, krutá,
voláš z tichých okenních rámt,
vysněná.

ReGGAE

V tichém pokoji s balkónem
tikaly hodiny a ulicí přešel žlutěj vůz.
V tmavočerný podvečerní hladině,
dupot, řinčení budíků.
Ve světle lampičky, jak na divadle
brnkala na vypůjčenou mandolínu,
docela bezradná, co dělat
upřený pohled schovala za dveře skříně.
Praha zná sních už jen z vánočních pohlednic,
zvonek vánočního stromku
a slzy štěstí v pachu vanilky.
pěší opuštěná holka v chatrném zimníčku
jde po nábřeží kolem čekajících taxíků,
muži se na ni dívaj přes těla svých žen.
Ach vy pokojíčky pražských kolejí,
ve kterých kamarádky po nocích souložejí.
Mlčky zírá před sebe do tmy.
Oprýskaná zeď činžáku
krade nebe špinavýmu dvorku,
naž kterým haranti kopou do rezevejš konzerv,
čekají Ježíška a mučej spoutanou skačící kočku.

JOHANKA Z ARKU

Matka měla ruce na hrudi a ani nedýchala,
na skrdačích pár prošeďivělých vlasů, na tváři vrásku.
Mezi chlívkem a králíkárnou
od poslední návštěvy se nic nezačínalo,
světlá postel s kupou peřin s vyšívanou dekou,
synek v tmavých svátečních šatech stál v koutě
a opět celý pryč s očima navrch hlavy.
Řekla mu hlasec, kterým se venkovské ženy modlí,
že Jana z Arku byl mladík, který sloužil na vojně.
A hoch byl zřejmě velice hodný, aktivní a pokorný,
blázen, o němž se všechno rozeslo,
A povídal odvou nevědeckých sestrách, jak jim holubi
vyklovali oči, a heslo z rudých písmenek volalo na kolejdoucí.
Svůj oděv měl už tmavý a nastoupil cestu do polí
v sklenici chladný vody a nevěděl, proč si s ní tak
nádherně porozuměli.
A hoch byl zřejmě velice hodný, tichý a pokorný,
odekl dům a rozsvítil světlo na chodbě.
U dveří stála Jana z Arku a topila se ve tmě,
sama sobě bludištěm zvenku i zevnitř,
odložila plášť, střevíčky a šátek
a myslila stále na tau před domem
a ona zas na to, že se nechová sniz jako panna, ani jako kurva,
Správce s krabicí viršinek poslouchá na zdí,
a že za všechno, co holky mají, třeba i jenom v životě je krev,
a už vyzkoušený a Jana už taky konečně ví,
že si všechno, co v životě mít bude,
bude muset opatřit ze sebe samé,
pořád přší, jen se leje.

...

Nahoru na rakev mezi kytky a štěstí
si sedl kamarád z dětství, Kašpárek s přeřezanýma nitčma.
Malíčká Loutkářovic Liza pláče, jen ať jde dílko za svým mistrem.
Matka má ruce na hrudi a ani nedýchá,
mezi králíkárnou a chlívkem se nic nezačínalo, světlá postel
s kupou peřin s vyšívanou dekou a nad ní Panna Maria.
Synek v tmavých svátečních šatech zase celý pryč a s očima
navrch hlavy,
Wagnerův kostel zase usíná.

LABUŤ

Má milá, jsi labuť ! Labuť s krásně štíhlým krkem a panovačným pohledem královny vod.Labuť lehounce plující jak kostka nerozpustitelného cukru na vlnkách rybníka u nás ve vsi.Vznešená a nesmírně hrdá.Proxm kouzlo tvých mandlových očí přicházejí lidé ze vsi ke břehu a protože ve své prostotě neví, jak lépe tě uctít, házejí ti kousky tvrdé housky.Samozřejmě, děláš, že nevidíš, samozřejmě, čekáš, až se otočí zády a odcházejí s nejasným pocitem, že jejich modla nezklamala a neponížila se. Teprve v té chvíli ty lačně chňapneš po té jediné potravě, která tě drží při životě.Má milá, jak jsi vznešená a krásná!Pluješ si po temné vodě a nic, co souvisí s tímto světem, se tě netýká.Jsi nám všem nesmírně vzdálená a zahalená tajemnou silou nedosažitelné lásky.Lásky, která nepozná světlo světa a kterou si vezmeme sebou do hrobu.Lásky, jejíž obsah ani není člověk schopen uchopit a spoutat, což má jinak ve zvyku s čímkoliv učiniti.Má milá, přišla však zima.Mrazů dech pokryl krajinu a mezi tebou a říší ryb se utvořil nekompromisní krunýř zarputile chladného, nepropustného ledu.Mrazivec jeden, neměl úctu ani před prosbou též tvého teplomilného pohledu.Neroztál.Má, milá, vystoupilas tedy na břeh a tam jsi zůstala bezmocně stát na svých krátkých, nevzhledných, ke kolébání uzpůsobených nohách.Zničehonic jsi tam tak stála, bez šatu a s touhou stát se neviditelnou.Ba i hanba se ti zrcadlila v tmavých zorníčkách, ta však velmi usilovně tajená.Ach ano, lidé ze vsi si tě okamžitě všimli, chodili však raději v širokém kruhu okolo tebe, udržovali jaksi pietně odstup, dávali ti ještě možnost nějak urychleně vyřešit trapnou situaci, aby ti nebyli nuceni naznačit jak směšné a kruté je spatřit tě nahou.Tys tam stála a stála a ačkoliv ti hlad svíral útroby a stud ochrnoval tělo, tak sis jen ledabyly probírala zobákem bělostné peří.Pak ti však nezbylo nic jiného, než vytvořit iluzi.Vešla si tedy na led, usedla na něj a tím schovala nohy pod tělo.Seděla jsi tak celé hodiny na tom nesmírně studeném ledovém krunýři.Vypadalas znovu jako královna a nohy ti zvolna dřevěněly a odumíraly zimou.Lidé se ti přestali vyhýbat a opět chodili kolem a uctivě smekali klobouky a snažili se zas zachytit tvůj nezachytitelný pohled.Večná kapička u jejich mrazem zčervenalých nosů se při konfrontaci s tvou krásou nikdy neudržela a padla na zem, cinklo to a kousek slané ledu dopadl na ztvrdlou zemi.V noci, když nebylo vidět ani na tebe, ani na led, ani na lidi, přišly dva

..... svůj čarovně sliný krk a zadíváš se do země,
aby ti v tu chvíli nebyly vidět ty tvé krásné tmavé oči. S hla-

dobří mládenci a vysekali v ledu sekerami malou díru pro tebe a vedle ní rozprostřeli na tvrdý led suchou slámu. Dělalas, že spíš, samozřejmě, a že o ničem nevíš, ano ano. Přitom, má milá, jsi na spánek v noci ani samou zimou pomyslet nemohla. Vědělas, že ti mladíci, jejichž siluety jsi ani nezahlédla, ti zachránili svým činem život. Ještě další dva dny jsi však ani pohledem nezachytila o výsledek práce mláďenců. Třetího dne zrůna tě však již lidé jdoucí na časný autobus, který je odveze ze prací, našli sedící na suché slámě a pyšně si prohrabávající zobákem perfi. Lidé to pocítili jako možnost spřátelit se a tak ti během dne donesli i jídlo. Ne, nemůžeš za to, co se pak stalo. Bylas příliš zesláblá na to, abys mohla pokračovat ve hře na královnu. Bylas příliš zesláblá na to, abys dovedla pochopit, že buďto musíš být královnou anebo nebudeš ničím. A tak...ve chvíli, kdy se kolem tebe seskupila skoro celá vesnice v půlkruhu o patřičném poloměru, zvedla jsi se ze slámy a odkolébala jsi se na svých směšně krátkých nohách pro kus housky, co byl jinak mimo dosah tvého zobáku. Zapomělas úplně na všechno a jen jsi ten směšný žvanec zhlitla. Zapomělas, že žádný z těch lidí tě nikdy neviděl tak očividně přijímat jeho dary. Zapomělas, že práva a povinnosti modly, bohyně, jsou neúprosně přesně vymezeny. Když jsi vzhlédla, uvidělas oněmělý shluk lidí s červenými tvářemi a lícemi rozbrázděnými zamrzajícím přívalem slz. Ne, neptej se proč! Každý si vx tu chvíli vymyslí spoustu výmluv, jen aby ti nemusel říci do očí, jak přízemní a nahá jsi. Ne, nesmíš se na lidi zlobit! Mají dobré srdce, jsou prostí, věří jen tomu, co vidí, nesmíš se na ně zlobit. Teď se, má milá, chytanou za ruce a rozejdou se do svých domovů, mají tam teplo. Jedno, má milá, jedno je nezvratitelné - mýtus tvého Božství padl. Nechají tě tady stát s touhou zapadit to, co se tu před chvíli odehrálo. Tvá zesláblá mysl však po chvíli mávne rukou. Pyšnost se vytratí z tvého nitra ~~xxxx~~ se svítáním. Ráno tě lidé spatří, jak jsi se přikolébala až k silnici a tam s něnou žádostí sleduješ jejich pohyby a hlavně naduté tašky, snad přenášejí JÍDLA. SVAČINY do práce, CHLEBA_ HOUSKY, ach má milá! Budou se smát a ukazovat své silné zuby a volat na tebe jmény jako Žofka, Máňa a podobně a občas t něco hodí a když se k nim přiblížíš až moc na jejich vkus, výhružně syknou: "Kšáááá, TÁHNI!!! Skloníš svůj čarovně šihlý krk a zadíváš se do země, aby ti v tu chvíli nebyly vidět ty tvé krásné tmavé oči. S hla-

vou sehnutou prореjdiš zemi v okřhli a co najdeš k snědku, to popadneš do zobáku a rychle schramstneš. Pak se odkolébáš ke své slámě a usadíš se na ni. Odpoledne přijdou děti a budou tě dráždit klacíkama a házet na tebe malé oblázky a když uvidí, že tě to bolí, budou se vzrušeně hryzat do rtů a šťastně tahat navzájem za příliš dlouhé rukávy svých několikrát přešívanych svršků a zajíkově se smát. Schováš hlavu do ucouraného peří a děláš tedy, že jsi necitlivá. A tak jdou dny. A nakonec je tu den, kdy přicházím já. Přijel jsem si do vesnice odpočinout a chci se projít poz zamrzlém rybníce. Cesta na něj vede kolem tvého skromného ~~malého~~ pelíšku. Blížím se a vidím tě tam vznešeně sedět. Zobákem si urovnáváš pod sebou slámu. Dělam jako, že tě nevidím a můj pohled se upírá kamsi k obzoru. Ty sama však na sebe upozorňuješ. Zvedneš hlavu a zamžené oči potažené blanou vyčerpanosti, se na mě upřeně zadívají. Otevřeš zobák a z krku ti vyjede ostré, jedovaté zasyčení. Trochu se leknu a projdu kolem tebe s velkou opatrností. Zastavím se pak a z uctivé vzdálenosti tě pozoruji. Ty v tu chvíli pochopíš, že já nejsem odsud, že já neznám tebe ani tvůj příběh, tvůj osud. Pochopíš, že já tě nyní vidím plující po zčeřených vodách rybníka s tou tvou dávnou hrdostí a pýchou na vlastní krásu v očích. Takovou tě já nyní vidím a ne jako opelichaného, promrzlého ptáka s jedem na jazyku. Tohle všechno pochopíš a navrátíš se tedy do ~~svých~~ dob své staré, zde již zapomenuté slávy. Roky schováš pod tělo a usedneš na led plná bělostné vznešenosti, která ti bývala tak vlastní. Sklopíš tak trochu oči a pohled nasměruješ kamsi vedle mého stanoviště. Dívám se a srdce mi stále prudčeji buší! Jak jsi jen krásná, má milá! Otočím se po delší chvíli a jako v mrákotách pokračuji ve své procházce po ledovém poli. Když dojdu doprostřed rybníka a mráz mi sžírá uši a nos a ostrý vítr vleze do každé skuliny pod kabátem, tka se zastavím a otočím se. Vidím tě jako nezřetelnou bílou tečku splývající se stejně bílým sněhem. Sedíš na zmrzlé vodě a už se vůbec nehýbeš.

Kam se poděly ondatry?

ondatry

odešly

jednoho odpoledne byly pryč

moje kuňaté ondatry

úplně zmizely

vymazaly i ty teplé vzpomínky

ondatry opustily

lidé neviděli jate

ondatry?

mé ondatry?

modré a zlaté potvory?

snad je rozdupali divocí koně

snad skončily pod jejich kopyty

všechny do jedné

ondatry

snad se někde skryly

do mé paměti se vryly

ale nevzpomínám

/nevím už nic/

jen že tu byly

ani ty Angie

nevíš kde by mohly

mé malé žíhané?

chci šeptat do tvého třetího ucha

ondatry

smím tě rád

protože se nekazí ti zuby

jako jim se nekazily

dokud tady šily

památku na ně nemám

ale vím že mi chybí

hýkání to jejich rybí

ondatry pro bratry

zajíce pro strýce

to mě teda arží

Z NÁVŠTĚVY SYNKA ALIMENTA, PŘÍRČENÉHO ROZVODEM
MANŽELCE /s právem návštěvy lx za měsíc/

Špatně se vyspal
v záhonech narcisů
a oslovit ho jménem
Stud
tak zčervená ohleděnou
žárlivostí

Do kytary znící z nebe
zatékala slyšitelně voda

Zvuk těchto chvil
nutil jej přemýšlet
o libozvučnosti slova
D R Ž G R E Š L E
nejprv tam
a poté zpět

Bláto v botách
taktéž nezní zle
a těžko vyslovit
tu staničku kde nastupoval:
MOJŽÍŘ

Vlakem v kupé ulepeném
třeštivými dusnotami
bezmocně se vzdalovat
dvouletému stínu svého símě

Teď zpátky do prázdnoti
své přehledné svobody
6 krát 4 metry IV. kategorie
a být příliš kolmým svědkem
mých říjnových čundrů mysli.

/ Pavel Grimm /

Ř Í J E N

Tóny
jako kdyby
v noci napadl sněh
a dročka zastavila v polích

jak voska kdyby zašleptal
svou polokohankou pravdu
oběšené klioně na dřevěném
tráti

jak slzy když by zamrzly
a moucha na skleněném
které rosepjalo tvar

Proč
odmýšlíme viny
a sčítavíme křížky
podél odroděných vinic
lásky

Proč dnes ráno zmrází
nemá vidět duha

/ Pavel Grízm /

PISÁLCI

Sobota. Albert Lillia to v pátek trochu přehnal. Teď už, chlap, ví co je to bavit hosty. A dneska jede na chalupu. Má tam cosi k dočinění, ale to je čistě formální věc. Venku je dost horko a Albert v tom horku pomalu jde na stanici autobusu. Má hodně času, je sobota. "Tak kterýpak, kterýpak autobus?" Ohlédl se, na stanici bylo poměrně dost lidí a tak začal dělat zas ty svoje šaškárny. Jedna celkem dost hezká holka se na něj podívala a ani se neusmála. Bůhví kam jela. Albert se na to vykašlal. Více se rozhlíd a pak, ještě trochu v náladičce, se odšoural k novinovému stánku. Měli ještě "jeho" Haldu. Koupil si jí pro ukrácení času. "Mhm, tak copak copak ve sportu?" Jede celou stránku. Jede jí znovu. Už ji docela dost zná. A najednou je tu autobus a všichni do něj lezou. Míst k sezení bylo víc než dost, a tak si Albert sedl na své oblíbené, u okénka. Znovu si otevřel sportovní stránku. "Dost! Tak se ještě kouknu na program telky." Celkem bez zájmu ho odkejval. Ještě jeden pohled na sport. "Už jsou k ničemu, na ty další cancy...." Ale přesto v posledním staničním intervalu je ještě jednou, teď celé, prolistoval. Celou tu dobu na něj koukala ta slečna ze stanice. "Neni to špatnej kluk." Albert se zas blížil ke sportu, a tak se s nudou ještě koukl víc na kulturní rubriku. "Cože?!" Zarazil se a ještě jednou se nevěřicně kouknul. "No jasně, je to to jméno. Přece Timbora rozvíjel táta. Timbora, toho kameníka, toho bláznivýho historika, ketrý se snažil vysvětlovat dějiny pomocí kamenů. Ale co o něm teď můžou psát? Ale jo, je to o něm. Tý jo, ten nadpis je ulítlej. Kameník Timbor a my. Co o tom tak věděj. Vždyť o něm, kromě táty, celej věk nikdo ani nehles! Co je tam dál? No jo, on má třista let výročí narození. No to bude ale uhozený!" Ta holka na něj furt koukala. "To je ale pěknej kluk!" Albert kus přejel, ale ani když to zjistil, nevystoupil. "Tohle se musí pročíst hned!" Alberta zastavilo až nějaké banální zvolání řidiče, něco jako: "Helejte, mladej, tady není žádný bufet ale konečná." Nebo tak nějak. Albert vystoupil. Ta holka byla zatím už dávno pryč. Albert si sednul kus od stanice na zídku a četl vzrušeně dál. Když dočet, začal koukat někam, jako na autobus, jen tak. "Tohle si dovolej. Co to má s dnešními problémy co dělat? Ať si to řešej sami. Bez Timbora! Dejte mu klid! A tátovi konec konců taky! No jo, tátovi. Co to napsalo za chlapa? Buc! Určitě nějakej mudrlent, Buc, nenávidim Buce! Tolik špíny a nudy! Proč to vyhrabávají! Kdo se o to prosí? Nechte to na-pokoj, kruci! Buc!! Jakýpak revolty šarlatána! Sám je šarlatán. A jakýpak je táta plagiátor! Sám je plagiátor! Naivismus!! Buc! Počkej, Buci, já ti

napíšu."Albert se děsně dožral."Na chalupu kašlu taky!Buc!Já,já...."
Děsně dožranej Albert vletěl do autobusu,kterým přijel.Řidič se tro-
chu zmateně na něj kouknul."Větroplach,jestlipak vůbec platí jízdné?"
Ale radši rozjel autobus.Albert to hned napral domů.Hned vletěl do o-
býváku."Nesmí to ze mě vyprchat!Nesmí tomu Buc ujít!Já ti dám lhostej-
most!Hele Buci,už si беру pero!Albert sevřel dost pevně pero,tak se
prostě píše,dožraně.

"Vážený"pane"-ne to ne,zpět!"Vytrhl další papír.Trrrr.Křečovitě si
odkašlal.Sevřel už dost kluzký pero."Vážený pane Buc.Dnes jsem si za-
koupil deník Halda.Rozumíte,číslo z 18.9.!Po určitém listování jsem
jsem narazil také na váš článek o historikovi Timborovi.Zásadně s Vá-
mi nesouhlasím!Z jakých pramenů,proboha,čerpáte?Takový výklad je pros-
tě nepřípustný.Třeba ta věta,kde vysvětlujete,že zpodobnění křemen-
ových krystalů vlastně znamená metaforu na boj brigádních skupin a
v žádném případě ne důkaz vývoje zeminy!Jaké metafory.Četl jste to
vůbec?Promiňte,jsem velmi vzrušen.Ale toto má být odborné pojednání?
Co ty suché faktické chyby!Žádám o určité korektury.O omluvu,ve jmé-
nu svého otc Kristiána Lillii,je-li Vám známo,tedy toho naivního pla-
giátora.S pozdravem Albert Lillia."Dopsal."Měl bych to jít hned hodit,
abych si to nerozmyslel.Měl jsem mu to ale napálit víc!"Albert vstal
rychle hodil do obálky a letěl na poštu.Proč tomu Bucovi vlastně psal?
"Prostě proto,že mi to dožralo a snad ho to dožere taky.Měl jsem mu
to ale napálit víc!"

II.

Dny jely dál.Albertovo sémě vzteku den ode dne vadlo.Pravda,řekl své
ostré mínění mnoha spolužákům a z části i v nich vyvolal vlnu nesou-
hlasu,ale dny jely dál.Jediný v kom vzplál stejně,či snad jaště více,
ohně nenávisti,byla babička Jülie."Parchant.Drzost.Dobře,Albertku,
dobře.Parchant!Drzost!"A dny jely dál.Asi o třináct dní později však
Albertem projela nová vlna vzrušení.Takhle,při vybírání kastlíku na-
leznul i jeden dopis s hlavičkou nakladatelství Halda."Mně?Snad ne od-
pověď?"Albert rychle vyběhl schody k bytu a ještě v běhu rozlepil o-
bálku.Sednul a čet'."Mladý přítel!Tedy promiňte mi tu důvěrnost,ale
dokázal jsem si vykalkulovat,jak jste stár.Tedy mladý příteli,Vy se
pozastavujete nad sjedním z mých článků,tedy konkrétněji nad mým
článkem o historiku Timborovi,suma sumárum ještě konkrétněji nad sym-
bolikou"mnou"zjištěnou a demaskovanou.Odpusťte mi ten dotaz,Vy si
opravdu myslíte,že ten člověk se sotva dostačujícím vzděláním mohl
vědět něco o moderní geologii,nota bene na ní ilustrovat a ještě před-
povídat vývoj lidsta?To je ad absurdum.To je souhrn disharmonických

eventuálních variant. Promiňte, ale tomu se musím smát a já se také směju. Jinak mě ovšem Vaše reakce zaujala, proto Vám také takto přátelsky odpovídám. Není to má povinnost! Snad kvůli Vašemu otci.... Pochopte, že když na něco nepříjde jeden člověk, může na to přijít člověk druhý, nota bene historií "zkušenější". Vždyť přeci symbolika.... Je přeci, sám uznáte, nutno hledat v dílech starých "učenců", ale nejen jich, stále nové a nové komunikačně, proporcionálně dostačující, pozitivní symboly! Je to v zájmu pedagogiky, abstraktního myšlení.... Nechci Vám sahat do svědomí, ale Vy jste toho od Timbora asi mnoho nečetl, že? Anebo četl-li, pak jste zřejmě na jeho dílo nahlížel pouze z jednoho stacionárně absolutního hlediska. Pokuste se na jeho dílo nahlížet dialekticky a čerpejte jeho hodnoty k posílení mravních hodnot člověka! S pozdravem dr. Herbert Buc. "Prásk!!" "No to snad ne!" Albert tupě zíral znova do dopisu. "tý jo, teda...." Pak vstal a šel se trochu projít po pokoji. "Pane Buc, to já vám teda ještě jednou napíšu. To teda asi jo." Albert se ještě chvíli procházel po pokoji. Pak si prudce sedl a vyrval z bloku papír. Trrr. Na stole zpanněti nahlídal, ale jel: "Vážený pane Buc. S potěšením kvituji, že jste na mou reflexi odpověděl. S menším potěšením však kvituji obsah Vašeho vysvětlení. Mohu říci, že mi to stejně dost překvapilo. Znova. Copak Vy se bojíte obecných pravd? Copak Vy si dovoluujete překročit dílo člověka, byť už v zájmu jakýchkoliv mravních hodnot?! Copak Vy si dovoluujete pochybovat o dokázaném géniu?! Ne, já s Vámi nikdy nebudu souhlasit! S pozdravem Albert Lillia." A je to. Albert vstal, protáhl se. "Hodim to hned, jó pane Buc, to víte že na Vás nebudu šetřit času a že nezapomenu, to víte že ne." Albert se fakt sebral a šel ten dopis hodit. "Copak, Buci, odpovíš ještě?"

III.

Čtvrtek. Mizerný počasí. Alberta chytnul nízký tlak, a tak se jen válel v posteli. Krom toho nic nedělal. Kolem poledne se dalo do deště. Alberta napadlo, když se deštěm vyrušen koukl na hodinky, že by už mohla být rozesena pošta. "Co, Buc, mám tam něco?" Albert vylezl z postele a lehce se oblékl. Potom zavítal na krátký čas do koupelny. Teď už nic vnitřně nebránilo provedení revize kastlíku.

"Tý jo Buci, ty se překonáváš." Fakt tam byl dopis, tedy dopis dr. Buce Albertovi. "Čoveče, Buci, ty na tom máš nějaký zájem, sakryš zájem." Albert se odloukal do bytu a nechal si přečtení dopisu na dobu pobytu na záchodě. Začal číst. "Alberte! Dovolují si toto bližší, ještě přátelštější oslovení. To víte jsme spojeni zájmem o stejnou věc, rozdíl je však v tom, že já starší a pochopitelně zkušenější bych Vás měl vést. Tento úkol jsem si také vzal za svůj. Stále mi sverpě odpovídáte, že můj výklad je nepřipustný, neřkuli argumentujete ~~tím~~ nějakými nahodilými důkazy. Na tento argument bych Vám rád odpověděl takovým příkladem, který jistě při své inteligenci pochopíte. Jde o příběh spisovatele Adama Hoddy, nevím, znáte-li toto jméno, či snad dílo s ním spojené. Tento podivín napsal povídku "O člověku, který zapomněl jíst." Rád bych Vám alespoň stručně vylíčil obsah. Hrdina povídky Klaus přichází po těžké otravě alkoholem k lékaři a stěžuje si, že po této své indispozici zapomněl jíst. Lékař ho s úsměvem vyslechl, považuje ho při tom za blázna či minimálně za žertéra. A tak mu s trpělivostí začíná líčit, jak uchopit příbor, otevřít ústa, dopravit potravu, kousat.... Klaus však vrtí hlavou a přeruší ho s tím, že mechanickou stránku věci pochopitelně ovládá, ale jde o to, že vnitřnosti zapomněli potravu trávit. Lékař mu pocho- pitečně nevěří a Klaus v závěru umírá hlady. Povídku samozřejmě po svém uveřejnění vzbudila úsměv na tváři nás, kritiků. Senzacechtílků, jak se v naší hantýrce říká, jsme viděli už dosti. No a ten Hodda na důkaz pravdivosti/sám vedl život plný "dobrodružství"/a na protest vůči nám, kritikům, zemřel hlady. Věřím, že jste pochopil, kam mířím a vezmete si z toho něco pro své další případné pokusy o pochopení literatury. S pozdravem dr. Herbert Buc. "Albert dočet", upravil se, spláchnul, vsunul dopis do obálky a poustil záchod. "To je mudrc. Mladý příteli, Alberte.... No kuráže máš, Buci, celkem dost. Neboj, do- staneš zas papír. Třeba hned." A Albert, jak se stalo jeho zvykem, "aby to z něj nevyprchalo" hned usedl ke stolu a jal se páně Bucovi odpovídat. "Pane kolego? Odpusťte, dovolil jsem si také trochu důvěr- nosti. Co se týče Vašeho psaní, měl bych jen pár připomínek, nebo spíš jen jednu, ale to myslím že i snad pro Vás závažnější: Jak jen lze srovnávat důkaz vytvořený lidskou vůlí a důkaz vědecký! Mohu však s potěšením konstatovat, že ve mě tento dopis nezanechal již

n

větší stopy vzrušení, a tak tak se mohu zas trochu vrátit k tomu, co nás vlastně "seznámilo", tedy k Vašemu článku. Zde bych měl pár dotazů: 1/Z čeho usuzujete, že obraz člověka s kamenem značí symbol strachu ze staroby? 2/Proč ve Vás žulové náhrobky vyvolávají představu hrdinství pracujících? 3/Proč nazývaté kameníky z doby otrikářské posly vzpurnosti? 4/Proč nechcete přistoupit na to, že stupeň zpracování kamene svědčí více o zkušenostech a možnostech zpracovatele, než o jeho abstraktním podvědomí "budovat pro děti"? 5/ Proč odmítáte přistoupit na to, že Timbor už v té době pochopil, že větší výskyt pískovce v zemině souvisí jak s podnebím, zemětvo-
nými pohyby, ale také s válečnictvím: "namáhání skal"? 6/Proč nevy-
tvoríte raději sám svoji teorii, když to máte tak promyšlené? Jinak děkuji za projev uznání mé "intelligence" a v očekávání na Vaše vysvětlení Albert Lillia./Vaše důvěrnosti mě neuráží./ "Albert dopsal, ale moc spokojen se sebou nebyl. "Moh jsem mu položit odbor-
nější dotazy. Ale dyť je to fuk. Možná když tyhle zodpoví.... Těžko!" Albert už už chtěl odejít, když přišla Jülie a požádala ho, aby jí informoval o stavu věci s dr. Buce. Albert jí dal ochotně přečíst všechny jeho dopisy a sám jí spravil o svých odpovědích. Jülie potřásla hlavou a trochu vyčítavě se podívala na Alberta. "A co o-
mluva?"

IV.

Začaly hloupé dny. Albertovi se dostávalo zničehonic všude tvrdé kritiky. "Proč's mu vůbec odpovídal, ty exhibouši?" Známi začali od-
suzovat jeho čin. "Co's chtěl změnit? Pobavil's nás, ale už toho nech, začíná to být nudné!" Albert vždycky pokrčil rameny a šel. Jülie se na něho také nahněvala, to skrzevá tu omluvu. "No jo, dyť i ty budeš jednou takovej!" Albert zase jen pokrčil rameny. Buc zatím mlčel. Co by taky furt psal?! Albert zase jezdil na chalupu, chodil do školy, měl už vyšší tlak, pil pivo.... Vypadalo tak tak nějak, že tohle prostě
skončilo a dost.

Koncem podzimu ale našel Albert v kastlíku dopis. Samozřejmě Buc? JÓ, bylo to od něj. Albert celkem bez zájmu sebral dopis a odnesl ho do bytu. "Mladý muži! Dost jste mě zklamal. Myslel jsem, že se mi poda-
ří ukázat Vám cestu správného pochopení. Vy však odmítáte, vzpíráte se tomu. Lituji toho. Zamyslete se nad sebou, i tak obecně a třeba i nad mou ochotou. Víím, nebyla to moje povinnost, ale snad právě proto... Nic Vám nevyčítám, ale pokuste se přehodnotit své jednání. dr. Buc."

Aalbert to dočet', položil na hromádku předešlých dopisů. "I ty, Buci?" V dalších dnech pak Albert přemýšlel, jestli má na to něco odepsat. "Ale jo, když může evřybodý...." Albert se posadil ke stolu a skoro s nechutí si připravil papír. "Pane Buc. Tak Vám píši, zřejmě už naposled. Udělal jsem si vůbec dost nepříjemností. Píšu pozdě. K našemu tématu už nic nemám. Kdybych byl patetický a navíc ještě vůl, řekl bych: vyhrál jste. Nicméně mi Vaše pojednání ani dost málo není po chuti. Albert."

Dopis ležel ještě pár dní jen tak na stole. Tak čtyři dny určitě. Albert ho nakonec s dost velkou nechutí přinesl na poštu a poslal doporučeně. Prostě jeho tečka. "Tobě, Buci, na zdraví!"

Když se ho Jülie asi o týden později zeptala, jak to vypadá s omluvou, jen jí nějak pitomě odsekl.

I holka, když je korpulentnější, vypadá povolnější.

V.

"Tak copak to bude, mladej pane?", zeptal se číšník. "Hodně silnou kávu." Albert se při objednávání na číšníka ani nepodíval. "Děláme jen jeden druh, aby bylo prosím jasno, mladej pane! Jednotnou kávu za jednotnou cenu!" Tak dobrá, tak prosím vás méně vody. Číšník odešel. Albert se pohodlněji usadil a vyndal z tašky dopis. Dlouho obracel v prstech obálku a slabikoval jméno adresáta. DR-HER-BERT-BUC. Dopis otevřel. Dlouho to vychutnával. "Tak copak, Buci? Ještě tě to nenudí? No je to od tebe fakt pěkný." Přišel číšník a postavil mlčky před Alberta kávu. "Á vida, bude akorát ke kafíčku!"

"Mladý příteli! Nevěšte hlavu. To víte, ochich ochich, doba je doba. Každopádně nevěsit hlavu! Jsem rád, že jste mě zřejmě alespoň trochu pochopil. To víte, doba. Jen hlavu vzhůru! S pozdravem dr. Herbert Buc."

Albert dočetl a potřásl hlavou. Kolem stolu prošla mladá, namalovaná holka. "No jo, prostitutky jsou zkrátka hubený!"

HRDÁ KRÁLOVNA

Královna v sbitém z dřeva kočáře
Bělostná číje ozdobena náhrdelníkem
Kamenných úsměvů
Pleť hebká a děsivě pružná
Krása, co ruce láme
Královna zkamenělých slz
Královna smutku vyhaslých dní
Kočár rozvíří prach vesnice a na silnici
Zbudou jen kapky bílého mramoru
KRÁLOVNA PROJELA!

Kdo spatřil byt jen prst bílé ruky
Co v jednu chvíli prořizla
Černý závěs kryjící okno
Ten pozbyl svého svobodně planoucího srdce
Jak prskavka shořelo mu v ten okamžik
Ten odešel v zšedlé útroby svého bytu
A tam zpřetrhal struny milostné loutny
NAVĚDY TVŮJ, PŘÍSAHÁM!-

-dva prsty slibují nebesům

Královna v sbitém z dřeva kočáře
Za černočernou plentou zakrývající svět
Potáček slz oavězuje pleť
Královna - zvenčí mramor leštěný
Zevnitř nahá žena
Panísek intrik lehkomyšlných dvořanů
Lid jí přisoudil úlohu bohyně ve hře
Na žití a umírání
To ona pokyne rukou a stromy se ověsí
Oběšenci a oddané přihloupplými úsměvy
Není vzpour a rebelií v tomto království
Vládne bledý svit královniiny hvězdy posvátné
Královna v sbitém z dřeva kočáře
Ve tmě obklopená z dřeva stěnami
Vzpomíná na slavnosti vyhraných válek
Kdy na závěr promaštěných a opilých hostin
Nahá tančila mezi zbytky jídel
A zvratky ztepilých mordýřů

A kdy král, starý vlk s tvářemi prorostlými lícoňskými
lícoňskými a tukem
Ji v náručí odnesl ke kašně
Až po okraj naplněné vínem
Kam ji se zvířecím smíchem vhodil
A nechal smíchat sál jejích ulz ponížení
S trpkou kyselostí rudého nápoje
A ona se nalokala tolika doušků
Že už dál necítila hrubosti vojáků
Kterým její tělo coby hračka posloužilo
Za odměnu
O ní královno v sbitém z dřeva kočáře
Odřízlas králi hlavu šnailou
A uříadíš vutříc popravě

Polysyndeton

Ty, tvé dlaně a ústa
a není nikdo jiný,
jen ty a tvá láska.

A já jdu
a noc utíká
a zakopávám o schody
a noc je ty
a schody já
a tvá láska,
ty, tvé dlaně a ústa.

Touha běžících hříbat,
šumění stroná,
bouřící moře,
pěna, pálicí písek
a zavřené oči

. . .

Bílá kvítka sněhu
od tvých rukou padají.
Hliněná, pálená letní
kvítka sněhu.

Utíkám bez očí.

Počítej,
kostky v chodníku,
odkrývej sních.

Utíkám pryč.

Mé oči máš na dlaních.

EWALD MURRER

"V mé hlavě je večírek"

"All we are saying" Magneták a k tomu 5 teenagerů foneticky do zblbnutí opakují: ól ví ar sejink Magneták s vybrakovanou kastlí a 3 teenageři a 2 beatlofilky před baterií lahvových a startek si přejou: is gif pís a čenč Skončil týden a začal sobotní mejdan. Je po nudě - tak sakra do volnejch bejváků, do našich prostorů!

"To je prostě vono, víš to vono s velkým v, todlecto, chápeš to! Dyť to dělali pře 10-15 roky, chápeš ten progres?"

"Progres dvě?"

"Vole."

"Ba ne, jsou furt skvělí, člověče, já když je slyším, já bych chtěl dělat taky takovou politiku."

Dlouhovlasý kluk kolem patnácti s plackou Lennona na joansbundě se krčí za lahváčem a představuje pomocí svérázných gest jak by se radoval jako Lennon, jak by hrál na kytaru jako Lennon, jak by kouřil marihuanu jako Lennon....

"Honzo, jedno je jasný. Tohle je taky naše věc, tahle politika!"

"Kluci, nešli byste si zatancovat?" Tohle byla Bábina, taková pubertální žabka s děsně roztomilým ksichtíkem, lesklými vlásky a rašícími nadry.

"Se nudíš, lásko?"

"Ale ne, je to fajn si to takhle probrat, ale mohli bysme při tom třeba taky tancovat. Podívej se na moje ruce! Jak se hejbou! No hele podívej se, dyť to je něco ze mě, chápeš, jak je to důležitý!?"

"Hele Honzo, víš co si už tak nějak dlouho představuju", to bylo z rohu, uhrovnatej kluk s ofinkou nad obočí, "v Poplachu přece Cartney říká, jak maloval, víš s tím foukáním barvy, jo. A tak mi napadlo, že třeba ne zrovna todlecto, Ale něco podobnýho by se dalo dělat, ne? Já už jsem si to tak nějak doma zkoušel a myslim, že je to docela dobrý. Nechcete do toho jít?"

Prudký pohyb hlavou. Honza se zaostřil. Tik tak, tik tak-prásk!!

"Jarko, nemáš tady nějaký barvy nebo co? No Floyde, představuješ si to nějak?"

"Hmmm, mě napadlo, že bychom mohli malovat třeba podle tý muziky."

"No to by bylo skvělý! Už začínám mít docela představu. No to bude skvělý.

Hele, Jarko, vybal nějaký inštrumenty!"

"Když já toho asi moc nemám."

"Tak aspoň tužku nebo fixku, víš jaká to bude paráda?!"

Jarka se chvíli točí po bytě, až se za chvíli objeví s kusem balicího papíru a třemi tužkami.

"No jak to, jenom tři! Vždyť je nás pět, ne!"

"Já fakt víc, Honzo, nemám. Vždyť s náhem střídát, ne?"

A střídanou, střídanou, to já mám nejradši....."

"Teď blběj!"

".... já jí posílaju a ona zase dobrý, ne?"

Na papíře je dlouhovlasý kluk s brejličkami a má v ruce jablko a na něm je nápis: Make love not war.

"Pust si tam!"

"Vadí si lahvič." "

"Vypij ho!"

Vypiju."

.... Ól ví ar se jink

Na papíře je vlasatá princezna, pláče, na papíře je napsáno: John Lennon
dělá, na papíře je ardičko, na papíře je kytara, na papíře je rum, na
papíře jsou startky, John Lennon nezemřel., sluničko, Ať šije šilák
nepopsaná knížka, ruka, had a přirození!

"Ty kreténo, náhem to vyhodit. Teď vší, co?!"

Honza se směje a pije pivo. "No a!"

"No nic asi! Vždyť to šlo třeba i náhem vyvést! Vždyť to bylo dobrý!"

"Si to vyvéš stejně, ne?"

"Teď si to vyvéš sám!"

"Zlob se, zlob se!!"

Na stůl lezou další baterie lahvevojech a další startky. Zábava pokračuje.
Víš, co je s Yoko? Je to v hajzlu? Nemáš startky? Nebylo by něco silnějšího?
Bum!!

"Jo, bylo."

"Koukejte!" Honza se tajemně usmívá a vyndává z kabátu apsalu s prárkami
a uleptanou střikačku.

Děsně hlasitý polknutí ze všech stran.

"Bojíte se? To jsou děsně škveří mravenci. Je to zaručený!"

Dyail.

"Jarko, ukoč se sklenicí pro trochu vody!"

A Jarka se točí, točí po bytě a všichni se těší a zároveň se trochu nervují.
.... a jak d'valrus

Bude-nebude? Rozká-ošklivá? Jarka-Magda? Lennon-Cartney?

Honza soustředěně otvírá krabičku. Tubička vypadla - pink!

A bude taky Floyd? Rozká-ošklivá? Waters-Silmar?

"Nebude po tom špatně?" Do ticha hraje jónem smyčák. "Teda špatně, vyslím
deprese nebo tak?" Do ticha pinkaj bobulaj o sklenici, cinká lžička, lítá
okřyzek, plaskaj krtang, roztok.

"Viděli jste Hair?"

"Nane."

"Já to viděla v Maďarsku"

"Tak co, máte strach?"

"Ne!"

.... carpet crawlers

Hoří svíčka. Kýč! Nebo-prostě chtuť?

"A Monzo, prosím tě, kam to chceš, teda jako, dát?"

"Do žíly, taďy víš, do žíly, no podívej se na ní!"

Tomu dala, tomu dala a i tomu pátému dala.

"To bysme neměli už pít, co?"

"Nemluv, nech mě bejt, prosím tě!"

Jsmo jedna velká rodina, jsme jeden velkej ornament na obloze s diamanty,

jme kytky, jsme

Houby!!

Náno se dojelo pivo!

.... jostardej

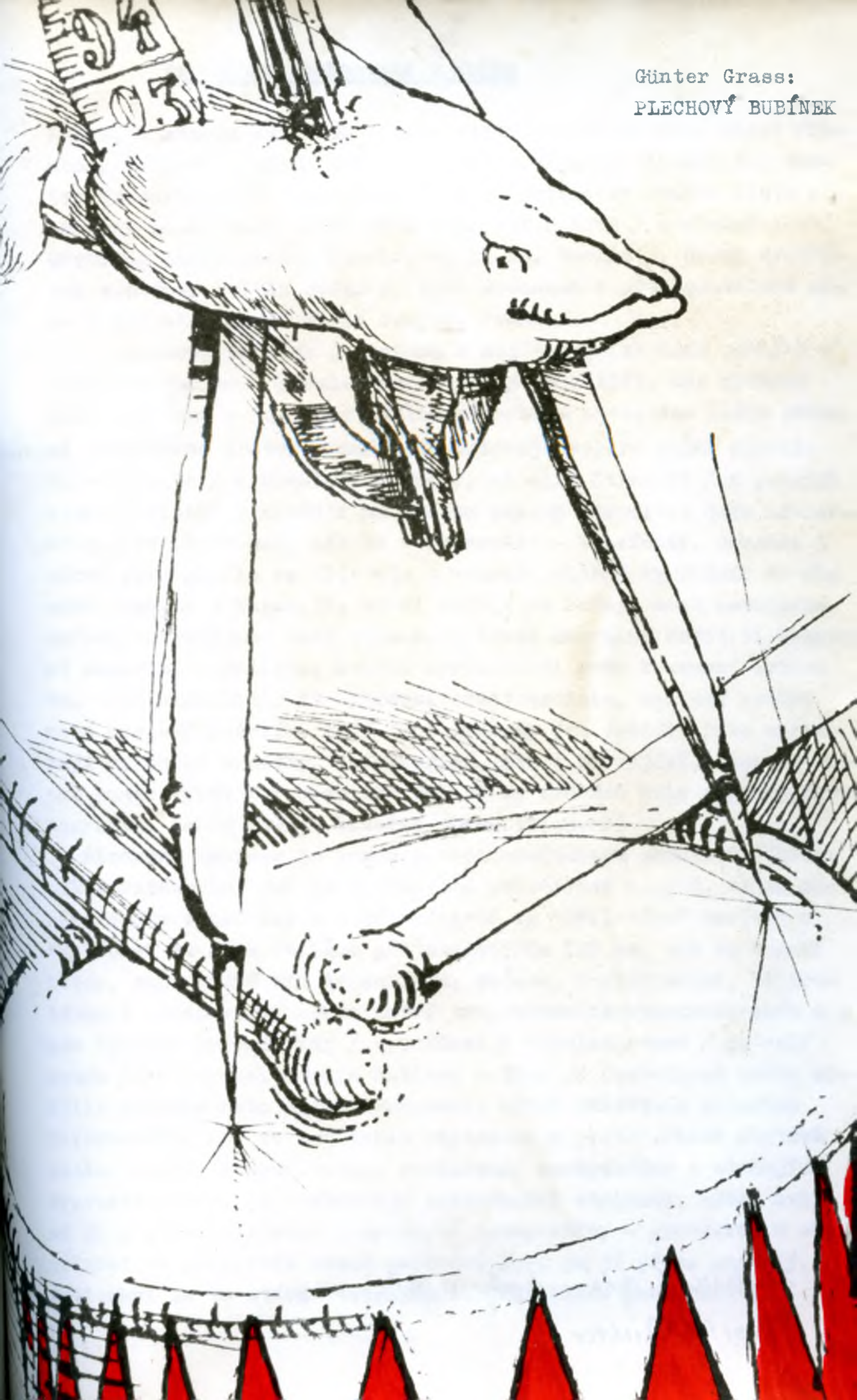
/omluva pánům jmenovaným/

Tomáš K.

Günter Grass:
PLECHOVÝ BUBÍNEK

Vzpomínky sbubňované v knihu

Knihu, s kterou Vás chci v této stati seznámit, nese název Plechový bubínek a jejím autorem je západoněmecký spisovatel Gunter Grass. Pouze informativně údaje z jejího křestního listu : německy psaný zakladatel rodu - počestí r.1959 / nakladatelství Hermann Luchterhand, Neuwied am Rhein, Berlin /, český bratříšek spatřuje světla světa r. 1969 obklopen o překladatelské nímě / nakladatelství Mladá fronta, Praha /.

Plechový bubínek je jednou z nejštenějšších knih psaných v německém jazyce v poválečném období / po r.1963, kdy vychází coby Tin Drum v USA jeho náklad přesahuje statisíce /. Pro přesně definované vrstvy čtenářů představuje velice těžko stravitelné sousto / z hlediska morálky, nikoliv čtivosti /. Z psacích strojů kritiků vyskakují na bálohu papíru formulace jako nemravnost, protilidskost, záliba v obscenitě a blasfemii, dokonce i slovo pornografie se objevuje a vazuje zlobný vykášlák do obsahu rozprav o knize. Ty, kteří chtějí na každou cenu katalogizovat, snepokojuje hora otázek. Je Grass amoralní estét či křaxaxaxá absurdní moralista, kritik společnosti nebo bravurní artista, tradicionalista či extrémní avantgardista, cynický rouhač nebo utajený katolik, mají jeho symboly jen dráždit nebo nastavují vypouklé zrcadlo, deformující, ale i burcující, chce se autor pouze vyžívat v soukromé zálibě ve zrádách nebo dokonce pornografiích, anebo počívá bizarní obraz své země?

Plechový bubínek je román o nepochopitelném skřetovi. Ačkoliv Oskar Matzerath, jak se hrádina sám povětšinou nazývá, během zrábku svého vyprávění opustí svých 96 cm "tříletého" vzrůstu a "vytáhne" se až k poněkud přijatelnějším 127 cm, což ho obdaří hrben, nepřestává být trpaslíkem, gnómem, zagrůkudlou, liliputánem. Z perspektivy sakralitvi xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx a s ním spojené infantilility / spontánní i vykalkulované / je celý román také napevn. Takovým lastivým trikem je skutečnost světa nikoliv popřena nebo nějak nahrazena, nýbrž zvláštním způsobem deformována, aby se tak řeklo "vyasazena z pantů". Jinak zůstává zcela "realistickou". Autor, rafinovaný manipulátor a strhující vypravěč navíc, ji neobdařuje groteskními atributy, nýbrž naládá jí - z oné důsledně dodržované perspektivy - groteskní. O skutečnost tu především totiž autorovi jde, je jí přímě posedlý. Groteskní se tu stává nástrojem intenzifikace skutečnosti.

13

Günter Grass s rodinou v době českého vydání Flechového bubínku

Grassovo zobrazení skutečnosti je založeno na jeho plastické obrazivosti, která se z bezprostřednosti vtěluje do autorova jazyka. Je to řeč obdařena jazykem a sluchem i - a vlastně zejména - zrakem a hmatem. Tato plasticita a věrohodnost autorova jazyka vychází přímo z Grassovy osobnosti, z jeho životních zkušeností slovy obdařeného talentem vidět osobitě a z různých úhlů skutečnosti světa. V knize se nám představuje kromě Grassa - listářa i Grass - grafik a student Akademie umění v Dusseldorfu, Grass - sochař, kamenický řemeslník s precizností v rukách a na jazyku, Grass - gursán / jedna ze základních charakterisek Oskarova otce /, v názvech i jako Grass - horník v dolech na draselnou sůl, v hlavním motivu knihy, vzpomínavém bubnování, můžeme rozpoznat v Grassovi hrůze na valchu v studentské jazzové kapele. Nad všemi těmito charakteristikami však stojí Grass - spisovatel a velký S. Spisovatel, jemuž se podařilo opět pozdvihnout skoro již mrtvý román z rakve, na jejíž dřevo "k nohám se sušující" začaly dopadat první hroudy hlíny. Prostředky literatury nejvlastnějšími a tedy obhajujícími její neotřesné postavení ve světě umění, prostředky jazykovými vytvořil magický příběh s ústřední postavou, která vlastně není postavou v pravém slova smyslu, ale řečí postavy a jako takovou jádrem a materiálem světa. A řeč, to je literatura. Mediíme se proto, že nad možností přenesení Oskarova vyprávění do kulis jiné oblasti světa umění / film či divadlo se nabízí / bývá dělán kříž.

Hlavní motiv bubnování vlastně sjednocuje všechny zde popisované stránky osobnosti Grassa - polyumělce. Ze zvuků plechu rozachvívaného paličkami vyskakují obrazy, které jsou mistrovsky popisovány. Z vnitřní dynamiky těchto obrazů rozvíjí se Grassovo úchvatné vyprávění. Oskarův kosmos není popisován, roste přímo z jazyka jeho autora, z jeho imaginární potence. Románový komplex je vytvářen mosaikou mikroelementů / drůzy epizod, odboček /, v níž není ovšem místo pro souvislé klenutý oblouk fabule dramaticky řázené.

Oskarovo vyprávění není nasazeno do kulis nějakých vysněných světů, není ani zaráženo absencí jakéhokoliv dějinného zarámování. Odhrává se na podkladu dějinných událostí, které však tvoří pouhé okraje celého příběhu. Tak je tomu i u otázky vstupu druhé světové války do děje. Stejně jako mnohé jiné dějinné události, figuruje válka v románě také, ale pouze v podobě útržků, groteskních a komických "nepodstatných" detailů. A přece se v poválečné německé literatuře, tolik a s takovou vášností se zabírající válkou, nenajde sugestivnější, artivější, ale i prägnantnější zobrazení reálného hitlerovského režimu než v některých scénách Grassova ro-

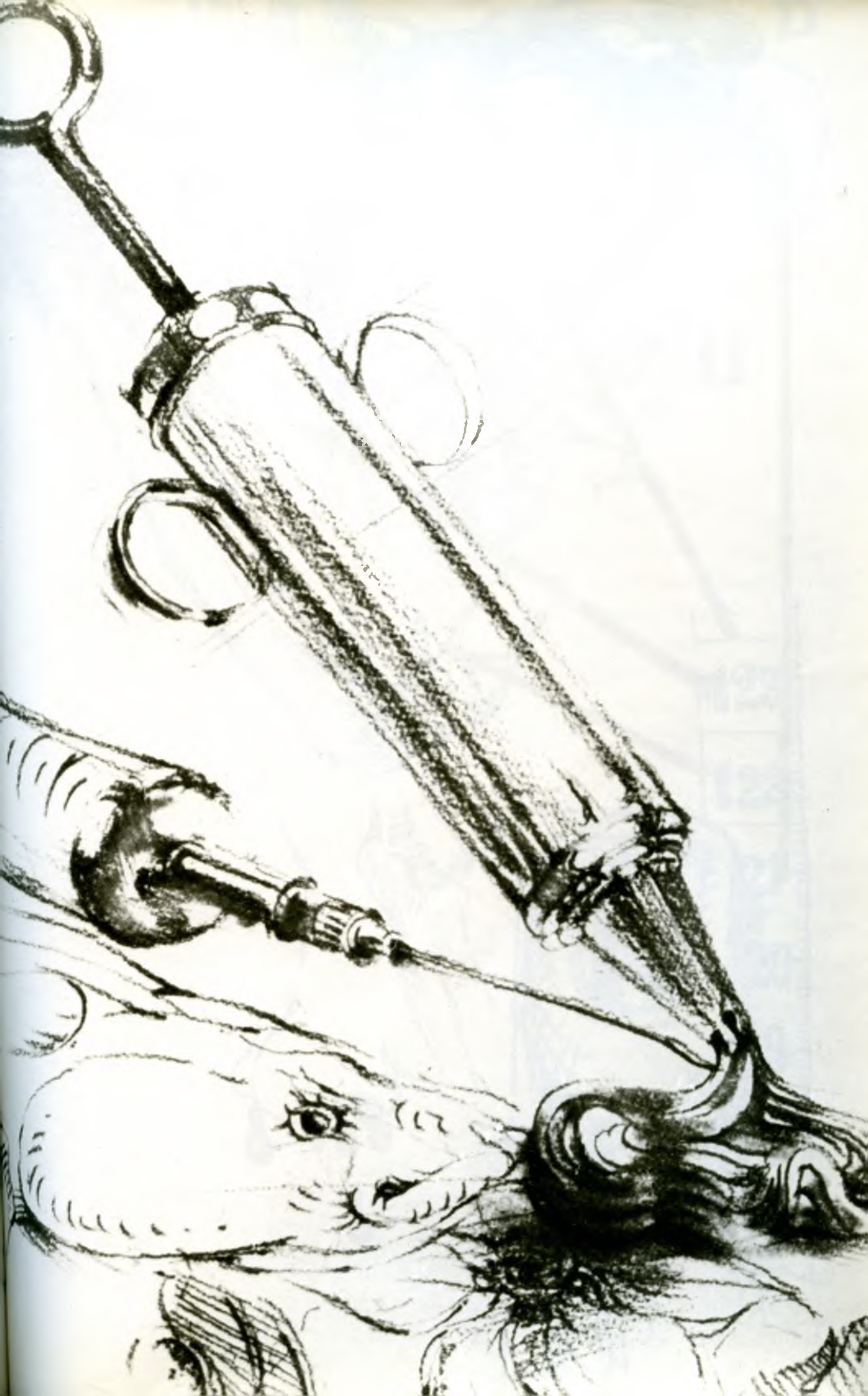
mánu, které jsou jakoby mimochodem zavěšeny na vyprávění "nestrannicky", bez účasti, bez jediného antifašistického gesta.

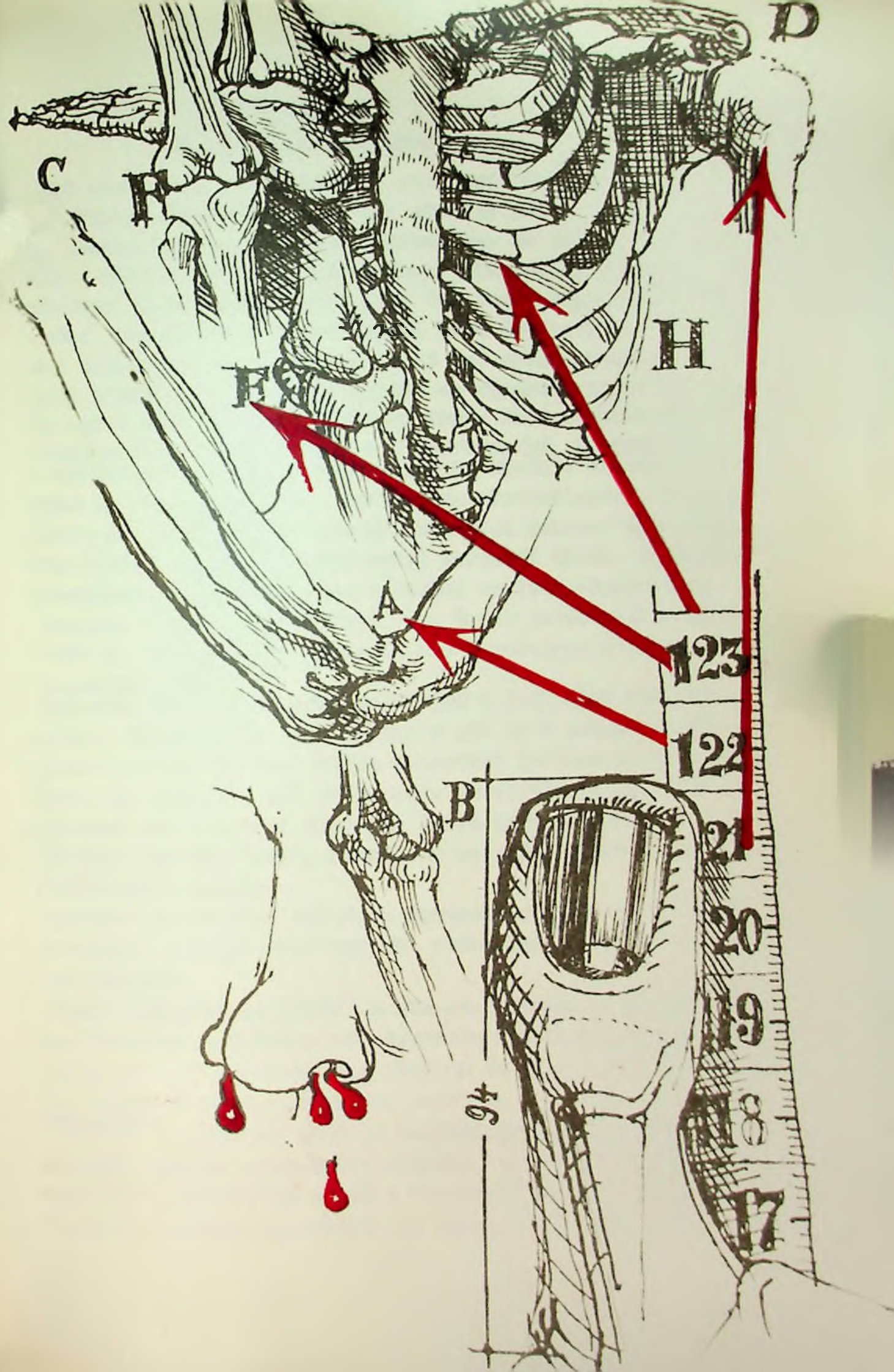
Román má v českém vydání 505 stran, což bývá často důvodem počáteční nechuti k seznámení se s ním. Věřte však, že každá z těchto stránek je oplodněna velice čtivým a zajímavým dechem epicky písničného lyrika, který ne nadarmo bývá nazýván "cigánským virtuosem německé prózy". Kdo se jednou dostane přes prvních sto stránek, pochopí, že v rozsáhlosti díla tkví nesmazatelná hodnota nutně spojená s nesmírně sugestivním vypravěčským nadáním autora.

Na podkladě níže uvedených pramenů
pro Dolmen vypracoval Štěpán Křik

Prameny: Doslov Vladimíra Kafky k českému vydání P.b. /1969/
:Vladimír Kafka - Güntera Grasse album fantastických grotesk / Světová literatura - č.2/1965 /

Památce překladatele knihy coby stuha k věnci 13.výročí jeho
úmrť

BLACK SHEEP

17. 10 1983 Praha-Krč

Tak přeci jen je to pravda, pan Čuřík vyjímáčně nekecal. Na alhavé přísliby zahraniční skupiny se nás nechalo nalákat sotva třicet, ale teď nelitujeme. Na pódiu stojí aparatura, mezi stoly pobíhají nečesky mluvící lidé. Zahraniční skupina je skutečně tady. A ne tak ledajaká - je to mezinárodní sdružení BLACK SHEEP. Panu Čuříkovi se tedy konečně zadařilo - ti docelavní hosté buď vůbec nepřišli, nebo byli takoví, že by možná uspěli na oblastní přehlídce Party To Černé ovce jsou z jiného součku - toto západoevropské xxv hudební sdružení z Rotterdamu/g/, Londýna/dr/ a Belfastu/bg, sax, kbass/ patří do širšího okruhu hnutí ROCK IN OPPOSITION. Svým politickým přesvědčením balancují spíše na jeho bočně levém křídle. Mají nahrané dvě desky, ale jejich vlastních slov právě natáčejí třetí. Do Československa se zatoulali na zpáteční cestě z Jugoslávie.

Konečně - světla zhasínají, pan Čuřík ještě rychle upozorňuje, že neběží o koncert, ale o veřejnou zkoušku.

A začíná se.

Eubeník tvrdě nasazuje, je zřejmé o jaký druh hudby tu půjde. Přidávají se obě kytary a sál je k prasknutí zaplněn hudbou. Hudbou? Spíše rachotící lavinou zvuků a tónů. Sound je syrový a neš neúprosný. Na chvíli je hlediště schopno jen bezmocně sledovat tento cyklus zvuků.

Úvodní skladba končí, kytarista se ujímá slova a sám představuje kapalu.

Bobužel je všechno pokřiveno špatnou aparaturou, zejména mikrofony - skoro není rozumět mluvenému slovu, o textech ani nemluvě.

První skladbou po úvodu je německy zpívaná píseň "About The Difference Between The Superman And Übermensch".

Další, patrně klasický kus skupiny je už v mírnějším tempu, basák si mění nástroj za saxofon. To další se jmenuje "Creature" a má to poněkud hanlivý text o Margaret Thatcherové. Pak tu máme další skladbu, ta se jmenuje "Encipation". Následuje píseň o "nejhorší věci na světě"

"Power", saxofon je vyměněn za tahací harmoniku.

Po zhruba tříčtvrtěhodině hraní přichází na řadu poslední instrumentálka. Opět onen tvrdý, syrový zvuk. Kokenci se bubeník poněkud odvažuje, ukázkovým pořadovým krokem napochoduje mezi publikem a tam paličkami stále - tu o stál, tu o podlahu - tvrdí muziku.

Následuje už jen děkovačka a konec.

Celkový dojem ze skupiny pokazil - alespoň mně - závěrečný "pokec" s hudebníky - rozdávaly se zde plakáty s portrétem R. Reagana a nápisy "Fascist Gun In The West", a jiné podobné...

Ještě jsem stačil zaslechnout, že skupina hrála už o dva dny dříve kdesi u Prahy a že se jim tam - prý - dařilo lépe než tady.

Výsledný pocit? No, nebylo to úplně "voně", ale tak nějak by se u nás měl hrát "bigboš", tam někam to přirozeně míří. Kam to ale míří doopravdy, bylo možno shlédnout o dva dny později na přehlídce laureátů Vokalízy.

P.S. Na pana Čuříkovi je možno shlédnout i pěkné filmy.

Za jiné bych aspoň jmenoval životopisný film o F. Kafkovi, malíři Kupkovi nebo nečekaně úžasný film švejce Baumruk - Richter "Environment"...

2 deníku jedenáctileté Jany

zpracování skutečného/!/, existujícího/!/ deníčku jisté Jany,
studentky páté třídy-, za dodaný materiál patří velký dík přite-
li A.K. /

T.K.

1/ pravidla líbání část 1. - 10 přikázání

- a/ Líbá-li dívka chlapce se zavřenýma očima, miluje ho.
- b/ Kašle-li děvče po polibku-náleží ti.
- c/ Má-li dívka ve vlasech květ, může být líbána všemi muži.
- d/ Dívá-li se ti chlapec do očí-touží po tobě.
- e/ Ohne-li tě chlapec při polibku, chce od tebe víc.
- f/ Chlapce nemáš při polibku odstrkovat.
- g/ Od násilného políbení-větší chuť.
- h/ Stiskne-li tě chlapec při polibku-oddal se ti.
- ch/ Dívka, která má být líbána, nesmí 2 hod. před polibkem
být políbena od někoho cizího a nesmí jíst maso.
Je povoleno: likéry, čokoláda aj....
- i/ Polibek není potřeba vysvětlovat, ale neustále opakovat,
protože je potřebný pro dorůstající mládež!

2/ pravidla líbání č.2.- 10 ponaučení, jak se chovat o samotě

- a/ Máš líbat dívku mladší než jsi ty.
- b/ Vezmi její ruce do své dlaně a jemně je stiskni.
- c/ Nepočínej si hlučně, ani zvědavě, ani se na ni nevěs.
- d/ Líbej dívku tak, abys ji nepocuchal účes a nepomačkal šaty.
- e/ Když tě má dívka ráda, roztáhne rty, abys jí mohl jazyk vsu-
nout do jejích úst.
- f/ Jestliže jste sami doma, vezmi dívku do náruče a zlehka ji
polož na postel a začni ji doopravdy líbat.
- g/ Jestliže se dívka nebrání, přitiskni své rty na její a mi-
luj doopravdy. Využij příležitosti a líbej, kde se dá.
- h/ Když se ani teď dívka nebrání, odepínej knoflíčky její ha-
lenky. Potom ji nežně pohlaď po nadřech a tam ji také líbej.
- ch/ Když se ani potom dívka nebrání a tak ji svlékni celou a
a úplně. Tohle když dívka dovolí, tak tě má ráda.
- i/ Polibek má trvat nejméně 5 minut.

3/ Jak to chodí:

Nedotýkej se mě! Jak tě mám chtít, když stále jenom bezcitně
mlčíš. Nedotýkej se mě, nechci tě! Kdybys alespoň 1 slůvko řekl!
Alespoň jednu sladkou lež. Pověz! Nevěřím ti! Všemmu podřídím se!
Máš mě rád? Řekni! Odpověz!.... Ale ty se jen díváš. Dlouze a bez-

citně. Rozprostřu se před tebou jako louka. Pozvu tě do sebe jako broučky pozve les. Nedotýkej se mě, nechci tě! Jen řekni, odpověz! Ale ty se jen díváš a nic neříkáš. Budeš mé štěstí, smrt, má bída. Nechci tě, protože tě miluji, protože mé tělo je stádo divokých ovcí, jež nikdo neuhlídá.

Ach, co to děláš.....Ty mě líbáš?!

Miláčku.....

Miláčku.....

Tys můj.....!

4/ něco moudrosti závěrem:

-Láska začíná nevinně a končí miminem v peřině.

-Láska začíná hubičkou, končí však poroční babičkou.

Protože nelze přehlédnout stále výraznější schopnost omlouvat zejména mladé lidi, kterou se hudba v poslední době vyznačuje. Poněkud otázkou, zda je to důsledek stoupající úrovně syntetické výrazovosti hudební produkce / samozřejmě pouze u skupin, které provozují KVALITNÍ hudbu / nebo lenošské neochoty lidí vnímat básně samy o sobě dostatek času a soustředění, které by jim mohly i v této oblasti zajistit odpovídající zážitek a berne toto prvotní konstatování jako fakt. Od dob beat generation - v podstatě posledního programově mladého literárního hnutí - je proutředkem vyjádření mladé generace skoro již 20 let hudba / pop - chodilo sound, punk, reggae, new wave - vše hudební postoj /. Mnohým lidem se v těchto souvislostech podařilo pochopit, že dnešní hudba do sebe vstřebává tolik výrazu, protože dává prostor současněmu působení obou složek díla / nyní již zrovnaprávněných / - hudby a textu, v jejichž osobitém souzvuku je třeba hledat novou kvalitu. V textech uvedených potřebných hudebních podkladem je vepřeno přesvědčivé poselství dnešních "youngheads".

Na závěr je třeba uvést, že nás nezajímají již zavedené texty typu Dylan, Cohen, Baezová či Jethro Tull, Yes, Genesis apod. sčkoliv jejich kvalitu kdysi tak přábojnou nepopíráme. Ochráníme se však raději k textům hudebníků spojených s érou konce 70. let - tedy érou punku a new wave. Tyto hudební směry jsou totiž dnes nejmasovějšími nositeli schopnosti pravdivě promlouvat o emocích a problémech, v jejichž víru se točí, topí a zachraňují mladí dnešní generace. V těchto textech je plno pravdy a života!

A

Řetpdu kfk

"Heroes"/"Helden"

Hrdinové / slova David Bowie/

-skladba ze stejnojmenné desky Davida Bowieho z r.1977-

Já
já budu král
a ty
ty budeš královna
třeba ničeho
můžem je vyhnat
můžem je zmlátit
jen pro tenhle den
můžem být hrdinové
jen pro tenhle den
-
A ty
ty můžeš být podlá
a já
já budu celou dobu chlastat
a oni
oni způsobí, že jsme zamilovaní
a to je fakt
jo, jsme zamilovaní
a to je fakt
-
Ačkoliv nic
nás nebude držet spolu
můžeme krást čas
jen pro tenhle den
můžeme být hrdinové
vždy a navždy
co říkáš?

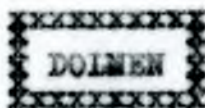
-
Nejsme nic
a nic nám nepomůže
možná ležíme
pak ty raděj stůj
ale mohli jsme být neporazitelní

Ty
ty mohla bys plavat
jak delfín
delfín to dělat
nikdo nám nedá šanci
a přesto můžem zvítězit
navždy
jsme potom hrdinové
na jeden den
-
Já
já jsem pak král
a ty
ty královna
třebaže se zdaj neporazi-
telní
staneme se hrdiny
pro jeden den
budem sami sebou
tento den
-
Já
já věřil snům
že v zádech byla chladná
výstřely trhají vzduch
a my přesto líbáme
jakoby se nic nestalo
jim případně stud
my je můžem zmlátit
jednou pro vždy
pak jsme hrdinové
pro tento den

/ text skladby skupiny Talking Heads pocházející z 1 LP "77" /

Čekej, čekej, za chvíli přijde
 Vstaň, vstaň a uchop mou ruku
 Věř, věř v tajemství
 Miluj, láska je prostá jak 1, 2, 3
 Všechno to znám, jsem totiž nejchytřejší chlap v okolí
 Tak je to správný, učiš se fakt rychle
 Tak, ty nejchytřejší holko v tomto městě:
 Tady máš hádanku, tady máš klíč
 Jestli jsi opravdu chytrá,
 tak budeš vědět, co máš dělat ... když říkám:
 Skoč zpátky, nečiněš se, vrať se, uklidni se... je to O.K.
 V korečce jsem klíček, nepádu dnes do práce
 Raději bych byl s někým, koho miluju
 Zanedbávám své povinnosti, budu mít průšvih...
 Ale byl jsem na univerzitě, byl jsem ve škole
 Nejsou slova, o kterých čteš v knihách ... tak:
 Tady máš hádanku, tady máš klíč
 Jestli jsi opravdu chytrá
 tak budeš vědět, co máš dělat / když říkám /
 Pilot stíhačky se přestal kontrolovat
 Kapitán lodi najíždí na mělčinu
 Burzovní makléř špatně investuje
 Když do města přijít má
 kde, kde je můj korevej rozum ?
 Jak jsem se dostal do této kaše ?
 Věř, věř v tajemství
 Miluj - láska - láska - je - prostá - jako - 1 - 2 - 3
 Tady máš hádanku, tady máš klíč
 Jestli jsi opravdu chytrá
 tak budeš vědět, co máš dělat / když říkám /
 Proč máš úplně vymeteno v hlavě,
 Kdykoliv jsi v mé blízkosti ?
 Odpověď je jasná...
 LÁSKA MÁ PŘIJÍT DO MĚSTA !

Héfredaktor tohoto čísla:

ZYER GABBA S.

redakce:

Štěpán kik, Tomáš k., Pavel Grimm,
Kóhn, Ewald Murrer, VITYK, Očr -
prezident externistů

externisté:

rn, R, Jenda Kepup, Tomáš d.

grafická úprava:

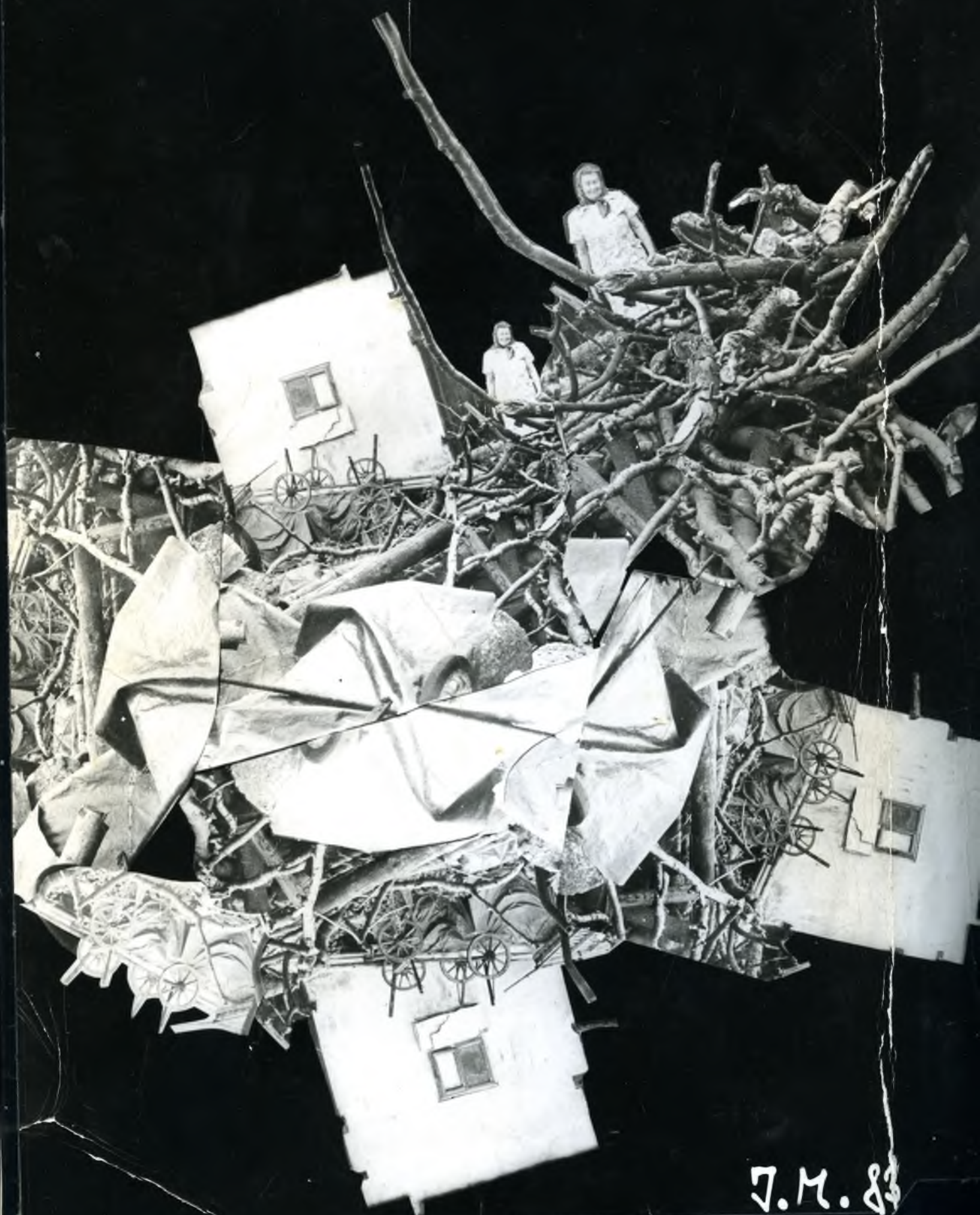
jm, Míchan, Kóhn

© Dolmen

POZDRAV M.Š - mu

J.M. 83